

WOJEWODA OPOLSKI

ul. Piastowska 14
45-082 Opole

Opole, 9 czerwca 2025 r.
PN.I.431.6.1.2025.AOG

**Pan
Arkadiusz Wiśniewski
Prezydent Miasta Opola
ul. Rynek 1A
45-015 Opole**

Wystąpienie pokontrolne

I. Dane identyfikacyjne kontroli

- 1) Nazwa i adres jednostki kontrolowanej: Urząd Miasta Opola, Rynek 1A, 45-015 Opole.
- 2) Podstawa prawna podjęcia kontroli:
  - art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1534)¹;
  - art. 6 ust. 4 pkt 3 i 4 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 224);
  - art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 428).
- 3) Zakres kontroli:
  - a) przedmiot kontroli: monitorowanie usług świadczonych przez wykonawców systemu nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego;

---

¹ Dalej: ustawa o npp

b) okres objęty kontrolą: od 01 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2024 r.
(z uwzględnieniem okresu wcześniejszego w zakresie niezbędnym do realizacji celu kontroli).

4) Rodzaj kontroli: problemowa.

5) Tryb kontroli: zwykły.

6) Termin kontroli: 25 marca 2025 r.

7) Skład zespołu kontrolnego:

Agnieszka Orlińska-Gocka – Inspektor Wojewódzki w Oddziale Organizacji,
Kontroli i Skarg Wydziału Prawnego i Nadzoru Opolskiego Urzędu
Wojewódzkiego w Opolu – kierownik zespołu kontrolnego;

Esterka Kołodziej – Starszy Inspektor Wojewódzki w Oddziale Organizacji,
Kontroli i Skarg Wydziału Prawnej i Nadzoru Opolskiego Urzędu
Wojewódzkiego w Opolu – członek zespołu kontrolnego.

8) Kierownik jednostki kontrolowanej: Pan Arkadiusz Wiśniewski – Prezydent
Miasta Opola. Na funkcję Prezydenta Miasta Opola – trzecią kadencję - został
wybrany w wyborach, które odbyły się dnia 7 kwietnia 2024 r.²

9) Kontrolę wpisano do książki kontroli prowadzonej w jednostce kontrolowanej,
pod poz. nr 4/2025.

II. Ocena skontrolowanej działalności, ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta.

W wyniku kontroli **pozytywnie z nieprawidłowościami** ocenia się działalność
Urzędu Miasta Opola w kontrolowanym zakresie.

Powyższą ocenę oparto na ustaleniach dokonanych w wyniku prowadzonych
czynności kontrolnych:

- stwierdzono nieprawidłowość polegającą na braku corocznych kontroli nad
prawidłowością realizacji zadań powierzonych organizacjom
pozarządowym, co narusza przepisy art. 11 ust. 8 i 8a ustawy o npp.

1) Prawidłowość powierzenia pracownikom jednostki kontrolowanej do realizacji zadań wynikających z ustawy o npp

---

² Zaświadczenie o wyborze Prezydenta Miasta Opola

W kontrolowanym okresie w Urzędzie Miasta Opola obowiązywał Regulamin Organizacyjny Urzędu Miasta Opola stanowiący załącznik do zarządzenia Prezydenta Miasta Opola Nr OR.I-0152-94/06 z dnia 1 sierpnia 2006 r. z późniejszymi zmianami³.

Na podstawie § 51b ust. 3 pkt 8 regulaminu – do zakresu działania Centrum Dialogu Obywatelskiego (CDO) należy m.in. realizacja zadań z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej realizowanej przez organizacje pozarządowe.

Zgodnie z § 3 ust. 3 pkt 22 Zarządzenia Wewnętrznego nr OR.I.2010.1.2017 Naczelnika Wydziału Organizacyjnego z dnia 1 grudnia 2017 r. w sprawie organizacji pracy Wydziału - do zadań Referatu Organizacyjnego, będącego częścią Wydziału Organizacyjnego, należy w szczególności realizacja zadań z zakresu nieodpłatnej pomocy prawnej z wyłączeniem spraw dotyczących organizacji pozarządowych.

Zadania z zakresu podlegającego kontroli były wykonywane przez 5 pracowników Wydziału Organizacyjnego (Zastępcę Naczelnika Wydziału Organizacyjnego oraz Kierownika Referatu Organizacyjnego - w zakresie nadzoru nad realizacją zadania, 2 Inspektorów oraz Starszego Specjalistę) oraz 4 pracowników Centrum Dialogu Obywatelskiego (Naczelnika oraz Zastępcę Naczelnika Centrum Dialogu Obywatelskiego - w zakresie nadzoru nad realizacją zadania oraz Głównego Specjalistę i Kierownika Referatu ds. Integracji i Partycypacji Społecznej).⁴

Bezpośredni nadzór nad realizacją zadania sprawował w kontrolowanym okresie Sekretarz Miasta.

Z uwagi na powyższe, nie wnosi się zastrzeżeń w zakresie powierzenia do realizacji zadań wynikających z ustawy o npp.

2) Sposób udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, świadczenia nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego oraz prowadzenia nieodpłatnej mediacji w punktach

Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy o npp w punktach funkcjonujących na obszarze miasta Opola weryfikowano uprawnienia beneficjentów korzystających z pomocy, odbierając od nich oświadczenia o niemożności poniesienia kosztów odpłatnej pomocy prawnej.

---

³ Zwany dalej regulaminem

⁴ Opisy stanowisk pracy

Kontroli poddano 12% oświadczeń osób uprawnionych (3 pierwsze oświadczenia z każdego miesiąca w każdym z 5 punktów na terenie miasta Opola), złożonych w okresie od 1.01.2024 r. do 31.12.2024 r. W przypadkach poddanych weryfikacji, oświadczenia osób uprawnionych zostały złożone na aktualnym druku *Oświadczenia osoby uprawnionej, o którym mowa w art. 4 ust. 2 ustawy*.

Nie stwierdzono nieprawidłowości polegających na braku numeru PESEL lub numeru paszportu albo innego dokumentu stwierdzającego tożsamość osoby uprawnionej, braku podpisu osoby korzystającej z pomocy lub braku adresu zamieszkania.

Każdy przypadek udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej był dokumentowany poprzez wypełnienie przez osobę udzielającą pomocy części A karty pomocy, której wzór jest określony w *Załączniku nr 2* do rozporządzenia⁵, co jest zgodne z § 8 ust.1-3 rozporządzenia.

Liczba kart A sporządzona w systemie przez organizacje pozarządowe była zgodna z liczbą oświadczeń i wynosiła 539, z kolei liczba kart A sporządzona w systemie przez adwokatów i radców prawnych była zgodna z liczbą oświadczeń i wynosiła 971.

Kontroli poddanych zostało 84 kart pomocy część A, wypełnionych w okresie od 1.01.2024 r. do 31.12.2024 r. (pierwszych 7 kart A z każdego miesiąca kalendarzowego). W okresie od 1.01.2024 r. do 31.12.2024 r. beneficjenci wypełnili 75 kart pomocy część B.⁶ W związku z powyższym Prezydent Miasta Opola dopełnił obowiązku wynikającego z art. 7 ust 5 ustawy o npp, zgodnie z którym ma obowiązek dokonania analizy opinii beneficjentów o udzielonej pomocy prawnej oraz przekazywał zestawienia opinii drogą elektroniczną do ORA lub OIRP. Powyższe jest zgodne z § 9 ust. 5 rozporządzenia.

Z wyjaśnień złożonych w trakcie kontroli przez pracowników realizujących zadania wynikające z ustawy o npp wynika, że działania mające na celu sprawdzanie prawidłowości sporządzanej przez wykonawców dokumentacji potwierdzającej udzielanie nieodpłatnej pomocy prawnej w punktach funkcjonujących na terenie miasta Opola były podejmowane na bieżąco.

Z uwagi na powyższe, nie wnosi się zastrzeżeń w zakresie dokumentowania nieodpłatnej pomocy prawnej w omówionym powyżej zakresie.

---

⁵ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 grudnia 2018 r. w sprawie nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 317), dalej: rozporządzenie

⁶ Karty pomocy B Miasto Opole

3) Realizacja zadań z zakresu edukacji prawnej

Stowarzyszenie OPPEN, któremu powierzono prowadzenie punktów nieodpłatnej pomocy prawnej oraz nieopłatnego poradnictwa obywatelskiego ze specjalizacją z zakresu prowadzenia nieodpłatnej mediacji, podjęło następujące działania związane z edukacją prawną⁷:

- spotkania warsztatowo-szkoleniowe dla wybranych grup mieszkańców – spotkania w szkole oraz w Centrum Dialogu Obywatelskiego,
- informatory prawne (ulotki lub broszury) w liczbie 150 szt. na każdy punkt pomocy,
- podejmowano próby informowania w lokalnych mediach o założeniach kampanii „Znajomy paragraf” – ostatecznie zadanie wykonano w mediach społecznościowych na profilu Facebook oraz na stronie www stowarzyszenia,
- informacje o bieżącej działalności edukacyjnej realizowanej w ramach punktów i o działalności tych punktów na profilu Facebook stowarzyszenia.

Stowarzyszenie SURSUM CORDA, któremu powierzono prowadzenie punktu nieopłatnego poradnictwa obywatelskiego ze specjalizacją z zakresu wsparcia cudzoziemców, podjęło następujące działania związane z edukacją prawną⁸:

- otwarte spotkania z mieszkańcami Opola plus ulotki tematyczne;
- broszury prawne w wersji papierowej pt. „Sąsiedzkie spory” oraz „Seniorze, nie daj się oszukać” po 80 szt. na każdy temat;
- 2 schematy edukacyjno-informacyjne w wersji papierowej w postaci plakatów A3 pt. „Weryfikacja zbiorów publicznych” oraz „Rejestracja pojazdu”;
- wideo poradnik tematyczny „Eksmisja kłopotliwego najemcy”;
- papierowe poradniki prawne „Rodzicu – zarejestruj dziecko po urodzeniu”;
- pakiety promocyjne, mające na celu rozpropagowanie informacji o funkcjonowaniu wszystkich punktów pomocy na terenie miasta Opola (ulotki, plakaty, stojaki na ulotki itp.).

Wobec powyższego, nie wnosi się zastrzeżeń do realizacji zadania.

4) Działalność kontrolna starosty, prowadzona na podstawie art. 11 ust. 8 i ust. 8a ustawy o npp

Zgodnie z art. 11 ust. 8 ustawy o npp starosta kontroluje wykonanie umowy przez organizację pozarządową, której zleca prowadzenie punktów nieodpłatnej

---

⁷ Edukacja prawna OPPEN

⁸ Edukacja prawna SURSUM CORDA

pomocy na terenie danego powiatu. Kontrola ta prowadzona jest na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Zgodnie z art. 17 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, organ administracji publicznej zlecający realizację zadania publicznego, może dokonywać kontroli i oceny realizacji zadania, w szczególności: stopnia realizacji zadania, efektywności, rzetelności i jakości realizacji zadania, prawidłowości wykorzystania środków publicznych otrzymanych na realizację zadania, prowadzenia dokumentacji związanej z realizowanym zadaniem. W myśl art. 11 ust. 8a ustawy o npp w ramach kontroli, o której mowa w ust. 8, starosta dokonuje również sprawdzenia, czy organizacja pozarządowa udziela nieodpłatnej pomocy prawnej lub świadczy nieodpłatne poradnictwo obywatelskie zgodnie z warunkami, o których mowa w art. 11d ust. 2 pkt 3 lub 4, ust. 3 pkt 3 lub 4 lub ust. 4 pkt 3 lub 4, tj.: daje gwarancję należytego wykonania zadania, w szczególności w zakresie zapewnienia: a) poufności w związku z udzielaniem nieodpłatnej pomocy prawnej i jej dokumentowaniem, b) profesjonalnego i rzetelnego udzielania nieodpłatnej pomocy, c) przestrzegania zasad etyki przy udzielaniu nieodpłatnej pomocy, w szczególności w sytuacji, gdy zachodzi konflikt interesów lub opracowania i stosowania standardów obsługi i wewnętrznego systemu kontroli jakości udzielanej nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i mediacji.

Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Sprawiedliwości z dnia 8 kwietnia 2019 r, nr DSF-XI.692.30.2019 w sprawie zagadnień istotnych dla zapewnienia jakości świadczonych usług, które zostały przekazane przez Wojewodę Opolskiego m.in.: Prezydentowi Miasta Opola⁹ do mechanizmów zapewnienia jakości usług należą w szczególności obowiązki do opracowania i stosowania przez organizacje uczestniczące w systemie standardy obsługi klienta oraz wewnętrznego systemu kontroli jakości świadczonych usług npp/npo – dochowanie tego wymogu służby starosty sprawdzają w trakcie dorocznej kontroli wykonania umowy przez organizację pozarządową (obowiązkowa doroczna kontrola wdrożenia deklarowanych standardów została przewidziana w roku 2020, w art. 11 ust. 8a ustawy);

Dalej w przekazanych wytycznych Ministerstwo Sprawiedliwości wskazuje, że wśród istniejących instrumentów, które wraz z zastosowaniem nowych mechanizmów weryfikacji prawidłowości działań na szczeblu powiatowym powinny zyskać na znaczeniu jest bieżący nadzór i kontrola sprawowane przez starostów /

---

⁹ Pismo nr PSiZ.I.002.21.2019.KG z dnia 9 kwietnia 2019 r.

prezydentów miast, m.in.: na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, a także w związku z zasadą racjonalnego i celowego wydatkowania środków publicznych, zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Ponadto wskazano, że w przypadku zastrzeżeń wobec usług npp świadczonych przez adwokatów i radców prawnych starostowie/prezydenci miast mogą rozszerzyć współpracę z samorządami prawniczymi, które sprawują pieczę nad należytym wykonywaniem tych zawodów na zasadach określonych w ustawie z dnia 26 maja 1982 r. prawo o advokaturze i ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych.

W kontrolowanym okresie Prezydent Miasta Opola nie przeprowadził żadnej kontroli mającej na celu ocenę realizacji zadania zgodnie z art. 17 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 1491), tj. w zakresie stopnia realizacji zadania, efektywności, rzetelności i jakości realizacji zadania, prawidłowości wykorzystania środków publicznych otrzymanych na realizację zadania oraz prowadzenia dokumentacji związanej z realizowanym zadaniem, co narusza przepis art. 11 ust. 8 i ust. 8a ustawy o npp.

W umowach z organizacjami pozarządowymi zawarto zapis: „Zleciennodawca sprawuje kontrolę prawidłowości wykonywania zadania publicznego przez Zleciennobiorcę, w tym wydatkowania przekazanej dotacji. Kontrola może być przeprowadzona w toku realizacji zadania publicznego oraz po jego zakończeniu do czasu ustania zobowiązania.”¹⁰

W bieżącym roku Prezydent Miasta Opola wszczął kontrolę w Stowarzyszeniu Sursum Corda w zakresie: „Prawidłowość wykorzystania dotacji: Prowadzenie punktu nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego wraz ze specjalizacją z zakresu wsparcia cudzoziemców”. Kontrolą został objęty rok 2024. Zakończenie kontroli zostało przewidziane na 30 czerwca 2025 r.¹¹

W Stowarzyszeniu OPPEN Obywatel Prawo Pomoc Edukacja Nowatorstwo ostatnią kontrolę przeprowadzono w 2021 r., a kontrolą objęto rok 2020.¹²

Z wyjaśnień podmiotu kontrolowanego wynika, że: „Prawidłowość realizacji zadania monitorowano na podstawie miesięcznej kontroli kart A i kontroli oświadczeń, kontroli faktur za edukację prawną przed zapłatą, kontroli zapłaconych

---

¹⁰ Umowa z organizacją pozarządową, str.8, § 8 ust. 1

¹¹ Upoważnienia do przeprowadzenia kontroli w Stowarzyszeniu Sursum Corda

¹² Protokół kontroli i wystąpienie pokontrolne z kontroli w Stowarzyszeniu OPPEN

przez organizację faktur na rzecz wykonawców nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego i nieodpłatnej mediacji, kontroli kart B, kwartalnej kontroli wykonania rezultatów wskazanych wprost w umowie o dotację – w ujęciu miesięcznym, kwartalnej kontroli wykonania dotacji w ujęciu miesięcznym. Podejmowano bieżący kontakt telefoniczny i mailowy z koordynatorami każdej organizacji pozarządowej, rozwiązywano na bieżąco występujące problemy techniczne lub prawne. Zastępstwa do harmonogramu w systemie wprowadzał każdorazowo pracownik CDO w Urzędzie Miasta Opola na wniosek koordynatorów. CDO kontrolowało również umowy z wykonawcami (przed podpisaniem umowy o dotację).”¹³

Jak wspomniano powyżej jednym z mechanizmów zapewnienia jakości usług jest obowiązek opracowania i stosowania przez organizacje pozarządowe uczestniczące w systemie nieodpłatnej pomocy standardów obsługi klienta oraz wewnętrznego systemu kontroli jakości świadczonych usług. Przedmiotem kontroli przewidzianej przez ustawodawcę w art. 11 ust. 8a ustawy o npp jest zatem wdrożenie deklarowanych standardów, nie zaś treść udzielonej porady lub przeprowadzonej mediacji. W toku kontroli urzędniczej nie dochodzi zatem do naruszenia prawa beneficjenta do prywatności ani do naruszenia przepisów RODO.

Odnosząc się do wyjaśnień jednostki kontrolowanej, cyt.: „wskazane w dokumentach standardy opierają się na tajemnicy zawodowej profesjonalnych prawników (tacy pracują w obu stowarzyszeniach), zatem nawet osoby reprezentujące stowarzyszenie i nawet będące prawnikami, nie mogą dokonać stricte czynności kontrolnych w zakresie kryteriów poufności, rzetelności, profesjonalizmu, przestrzegania zasad etyki czy zachowania standardów w zakresie unikania konfliktu interesów.” Należy stwierdzić, iż czynności kontrolne w zakresie ww. kryteriów mogą zostać przeprowadzone bez naruszania tajemnicy zawodowej profesjonalnych prawników oraz ich niezależności. Przestrzeganie standardów przez wykonawcę może zostać sprawdzone poprzez m.in.: weryfikację sposobu przechowywania dokumentacji związanej ze świadczeniem nieodpłatnej pomocy prawnej, kontroli obecności osoby mającej świadczyć nieodpłatną pomoc prawną na dyżurze w godzinach urzędowania punktu. Należy również nadmienić, że kontrola w odróżnieniu od bieżącego nadzoru, spełnia również istotną funkcję gwarancyjną dla podmiotu poddanego kontroli, poprzez prawo ustosunkowania się do treści protokołu i ewentualną możliwość wniesienia zastrzeżeń.

---

¹³ Wyjaśnienie w związku z kontrolą Urzędu Wojewódzkiego

Z uwagi na powyższe, wnosi się zastrzeżenia w zakresie działalności kontrolnej.

III. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowości

W trakcie kontroli stwierdzono nieprawidłowości polegające na braku corocznych kontroli nad prawidłowością realizacji zadań powierzonych do realizacji organizacjom pozarządowym, co narusza przepisy art. 11 ust. 8 i ust. 8a ustawy o npp.

Nieprawidłowości stwierdzone w trakcie kontroli powstały w związku z niedostatecznym nadzorem nad realizowanymi zadaniami, za które odpowiadają kierownik jednostki kontrolowanej oraz Sekretarz Miasta.

Powyższe nieprawidłowości mogą skutkować brakiem prawidłowej realizacji zadań wynikających z ustawy o npp oraz możliwością obniżenia jakości świadczonych usług.

IV. Informacja o zastrzeżeniach zgłoszonych do projektu wystąpienia pokontrolnego i wyniku ich rozpatrzenia lub o niezgłoszeniu zastrzeżeń

W dniu 12 maja 2025 r. wniesiono zastrzeżenia do projektu wystąpienia pokontrolnego nr PN.I.431.6.1.2025.AOG z dnia 5 maja 2025 r. w zakresie wszystkich nieprawidłowości ustalonych w toku czynności kontrolnych. Zastrzeżenia uwzględniono w całości w punkcie dotyczącym oznaczania gotowości kart pomocy A w systemie teleinformatycznym przez wykonawców w terminie późniejszym niż wskazany w § 8 ust. 3 rozporządzenia. Natomiast w zakresie dotyczącym przeprowadzania corocznych kontroli nad prawidłowością realizacji zadań powierzonych do realizacji organizacjom pozarządowym zastrzeżenia oddalono w całości.

V. Zalecenia lub wnioski dotyczące usunięcia nieprawidłowości lub usprawnienia funkcjonowania jednostki kontrolowanej

W związku z ustaleniami kontroli zalecam coroczne przeprowadzanie kontroli wykonywania umowy przez organizację pozarządową zgodnie z art. 11 ust. 8 i 8a ustawy.

VI. Na podstawie art. 49 oraz art. 46 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r.

o kontroli w administracji rządowej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 224), proszę o przekazanie pisemnej informacji o sposobie wykonania zaleceń, wykorzystaniu wniosków lub przyczynach ich niewykorzystania, o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia, albo o innym sposobie usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości, w terminie 14 dni od dnia otrzymania niniejszego dokumentu.

VII. Zgodnie z art. 48 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 224), od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze.

Z up. Wojewody Opolskiego

Joanna Sachanbińska

radca prawny

Dyrektor

Wydział Prawny i Nadzoru